



2013-04-05

Remissvar från Svenska Psykiatriska Föreningen avseende

Läkarförbundets politik för att främja hälsa och förebygga ohälsa. Gem 2013/0060

Vi instämmer i allt väsentligt i det som står men tycker att den växande psykiska ohälsan bör framhållas ytterligare.

Svenska Psykiatriska föreningen är enig med SLF att skillnaden i levnadsbetingad ohälsa mellan olika sociala och etniska grupper är ett stort och växande problem samt att läkare har i uppdrag att verka förebyggande och att särskilt uppmärksamma riskgrupper.

Särskilt angeläget är att uppmärksamma den ökande psykiska ohälsan bland kvinnor, icke svenskfödda och bland unga med tonvikt på de som står utanför arbetsmarknaden. Särskilt bör det uppmärksammas att suicidtalerna minskar för alla ålderskategorier utom för unga kvinnor där de ökar. För kvinnor har alkoholrelaterad ohälsa ökat mer än för män vilket också bör särskilt uppmärksammas.

Läkarnas roll i dessa frågor bör vara att uppmärksamma tidiga tecken till ohälsa och föreslå och vidta åtgärder för att förhindra ett manifest sjukdomstillstånd, t ex depression och ångest. I avsnittet om den växande psykiska ohälsan bör den nyligen presenterade OECD-analysen nämnas där Sverige inte tillräckligt lever upp till de ungas behov av stöd, råd och ohälsoförebyggande åtgärder. Av de ungdomar mellan 16 och 24 år som varken jobbar eller studerar har 27 procent av männen och 36 procent av kvinnorna psykologiska problem. Kostnaden för den psykiska ohälsan uppskattas till över 70 miljarder kronor om året i förlorade arbetsinsatser och utgifter för vård och omsorg, vilket motsvarar nästan tre procent av Sveriges BNP.

I det Nationella Planeringsstödet för 2013 som gavs ut av Socialstyrelsen i januari i år, ser prognosen dystert ut för tillgången på specialister inom psykiatri och allmänmedicin. Inom de närmaste 10 åren kommer antalet specialistläkare inom dessa områden att minska med 28 respektive 32 procent vilket kan jämföras med en genomsnittlig ökning inom alla specialiteter på 18%. Det är ett trenderbrott mot den tidigare ökningen av psykiatriker och allmänläkare.

Om utvecklingen besannas kan psykiatriska konsulttjänster gentemot somatiska specialiteter behöva reduceras till förmån för kärnverksamheten

Det bör betonas i Läkarförbundets förslag att det är viktigt att förstärka tillgången till ”första linjens” psykiatri dvs primärvården, men även tillgången till ”andra linjens psykiatri” dvs



specialister inom psykiatri. Dessutom bör samverkan mellan dessa specialitetsläkare stärkas både genom ekonomiska incitament och på ett organisatoriskt och strukturellt plan,

Andra aktörer som tidigt kan upptäcka ohälsa är företagshälsovården och skolhälsovården, vilka bör stärkas men även få nya ansvarsområden. Förebyggande ohälsöarbete kan omfatta, förutom de traditionella läkaruppgifterna att diagnosticera, bota och lindra även primär, sekundär och tertiär prevention. Dit hör fältarbete, upplysnings-, utbildnings-, handledningsarbete visavi skola, arbetsplatser och andra professionella och ideella organisationer dit människor vänder sig. Det kan också handla om enkät screening av stora grupper, speciellt skolungdomar men även arbetslösa och icke svenskfödda.

Mot denna bakgrund är det viktigt att betona att Läkaryrket kommer att behöva förändras och innebära mer samverkan både inom den egna organisationen med multiprofessionellt teamarbete men även utom organisationen där samverkan med andra aktörer bör vara uttalad. I ovan beskrivna arbete är det viktigt att ta fram evidensbaserade metoder för tidig upptäckt av ohälsa. Nyligen gav SBU ut en rapport (okt 2012) där man rekommenderade användningen av skattningsskalor för upptäckt av depression inom primärvården. Forskningsanslag bör allokteras till framtagande av fler strukturerade metoder tillämpliga i vår kultur för att identifiera riskgrupper och tidig upptäckt av psykisk ohälsa. Dessutom bör implementering av evidensbaserad kunskap premieras vid utlysning av medel.

Vi inom Svenska Psykiatriska föreningen ser med oro på förslaget till slopad AT. AT- tjänstgöringen är en viktig rekryteringsväg för psykiatrin och en viktig tjänstgöring då alla AT-läkares kunskap om psykiatri växer dramatiskt. Mot bakgrund av att psykisk ohälsa utgör en så stor del av befolkningens ohälsa är det viktigt med rekryteringen till psykiatrin. Men också mycket viktigt med den psykiatriska kunskapen i hela läkarkåren. SPF är medvetna om svårigheten att undvika denna utveckling i och med EU-harmoniseringen men, om detta sker är det angeläget att det skapas nya arenor inom de 6 föreslagna utbildningsåren till läkarlegitimation. Verksamhetsförlagd utbildning minst 3 månader skulle kunna vara ett sådant förslag. Det finns annars stora risker att psykisk ohälsa inte prioriteras i förhållande till andra sjukdomar, trots den ökande psykiska ohälsan i samhället. Svenska Psykiatriska föreningens anser att ovanstående problematik inte är tillräckligt belyst i förslaget.

Källor

Nationella planeringsstödet 2013 – tillgång och efterfrågan på vissa personalgrupper inom hälso- och sjukvård samt tandvård. Socialstyrelsen
Regeringskansliet Statistik, antal tusen diagnoser per månad för olika typer av sjukdomar
"Mental Health and Work: Sweden" Stefano Scarpetta och Shruti Singh, OECD

För Svenska Psykiatriska Föreningen

Lena Flyckt
Ordförande